

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНСЬКИЙ ОСВІТНІЙ ЦЕНТР РЕФОРМ (УОЦР)

Аналітичний моніторинговий звіт

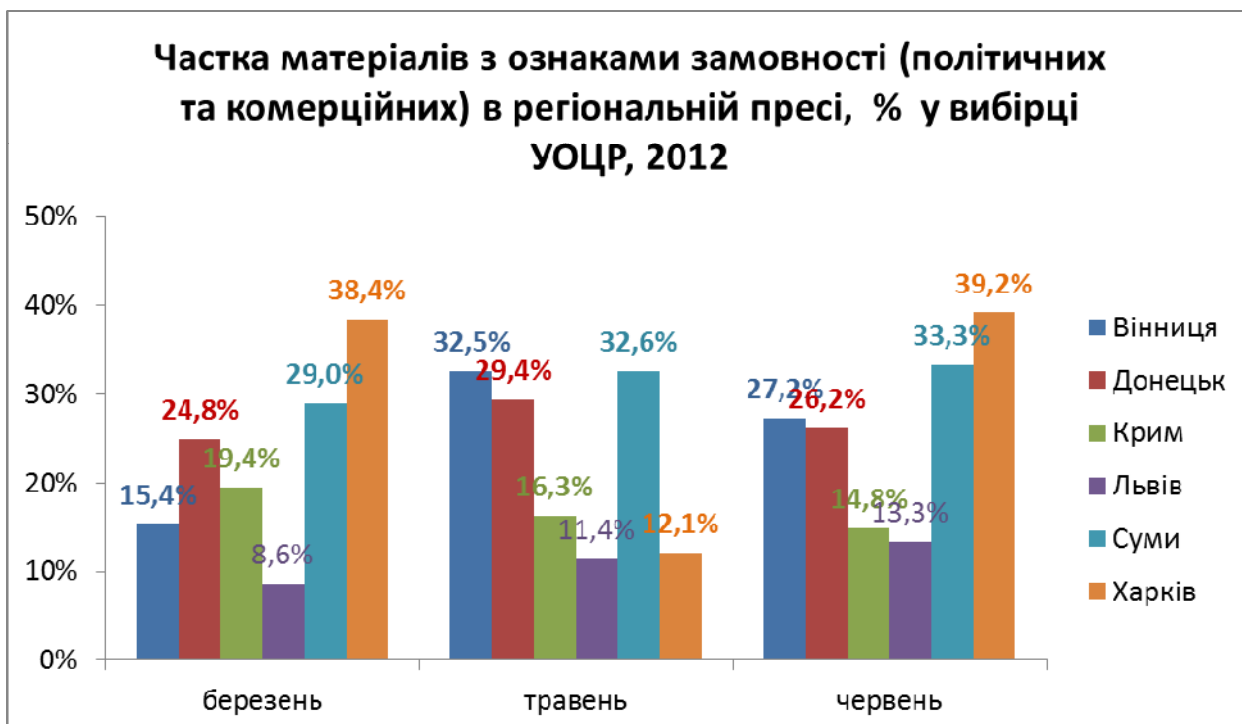
Червень 2012

У червні регіональні газети заробили на політичній «джинсі» більше, ніж на комерційній

У червні Український освітній центр реформ продовжив моніторинг друкованих та Інтернет медіа на предмет дотримання ними професійних стандартів. Моніторинг охоплює Львівську, Донецьку, Харківську, Сумську, Вінницьку області та Автономну Республіку Крим. Кожний регіон представлений шістьма регіональними друкованими та двома он-лайн виданнями. В цьому звіті наведено результати моніторингу за червень, що здійснювався з 21 до 27 червня 2012 року. Всього було проаналізовано **632** матеріали друкованих видань та **260** матеріали он-лайн видань.

Моніторинг недобросовісної реклами («джинса» та немаркована реклама)

Після нетривалого затишшя у травні експерти зафіксували різке зростання (на 72%) кількості політичної джинси в регіональних ЗМІ у червні. У загальному потоці суспільно важливої інформації в пресі, найбільше матеріалів з ознаками політичної та комерційної замовності зафіксовано експертами у Харкові 39,2%; Сумах –33,3%, Вінниці -27,2% та Донецьку - 26,2%; найменше замовних публікацій – у Львові (13,3%).

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

У червні експерти звернули увагу, що в кількох регіональних виданнях відсоток політичної «джинси» сягає або перевищує половину оцінених матеріалів: «Сумщина» - 61,5% «Вечірній Харків» – 47,1% «Білопільщина» (Суми) - 64,7%. В донецькому виданні «Донбас-неделя» (35,3%); «Львівській газеті» - 32,4% та вінницьких «Місто» (34,8%) та «33 канал» (30%) майже кожен третій матеріал містить ознаки політичної замовності.

У друкованих виданнях Львівської області протягом п'яти місяців моніторингу кількість матеріалів з ознаками політичної та комерційної «замовності» найменша у порівнянні з іншими регіонами, де проводилась оцінка. Зокрема, у червні, як і у травні, не було зафіксовано жодного матеріалу з ознаками «замовності» у львівській газеті «Експрес». Однак, загальний відсоток політично заангажованих матеріалів у Львові показує незначне зростання щомісяця – з 8,6% у квітні до 13,3% у червні.

Щодо Харкова, то незалежні експерти відзначають, що харківські ЗМІ різко понизили свої показники, так як кількість матеріалів з ознаками замовності (39,3%) різко зросла порівняно з травнем (12,1%). У Харкові в червні зовсім не зафіксовано неналежно маркованих матеріалів.

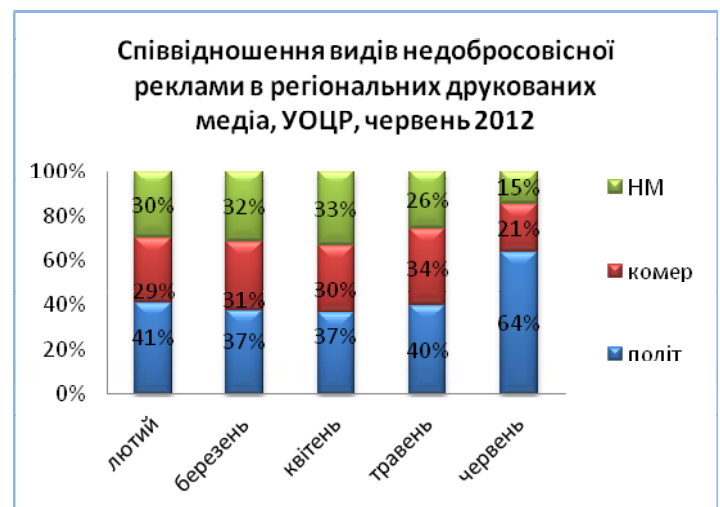
Частка політичної «джинси» відносно комерційної та неналежно маркованої реклами збільшилась на 50% і склала 64% у порівнянні з травнем.

Відсоток комерційної «джинси» та неналежно маркованої реклами у червні зменшився майже вдвічі (відносно інших категорій недобросовісної реклами).

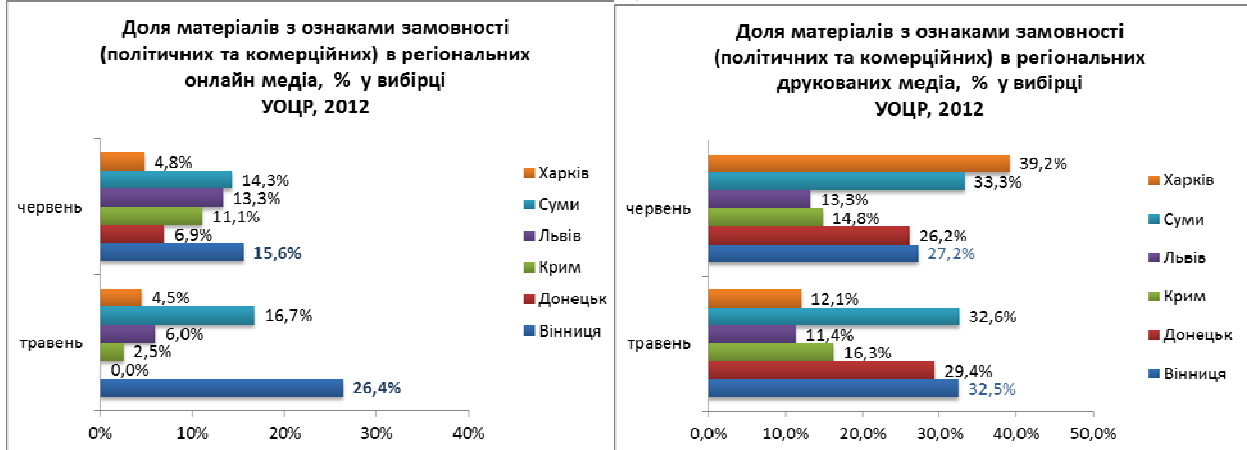
Регіональні ЗМІ продовжують приховувати рекламу відволікаючими позначеннями на кшталт «оголошення», «партнери», «інтерв'ю» тощо; тим самим порушуючи закон про рекламу, який вимагає чітких позначень словами «реклама» або «на правах реклами».

Он-лайн. Щодо Інтернет видань, то найбільший відсоток «джинси» розміщували новинні сайти Вінниці - 15,6%; Сум - 14,3% та Львова - 13,3%. Вже традиційно, на думку експертів, першість з розміщення он-лайн новин з ознаками замовності тримають сайти: львівський Zaxid.net до 23,9%; «Суми-інфо» - 21,4%; та вінницький «Май він» - 18,2%.

Порівняно з березнем на новинних сайтах Сум кількість матеріалів з ознаками замовності зменшилась у п'ять разів. Сайти стають менш

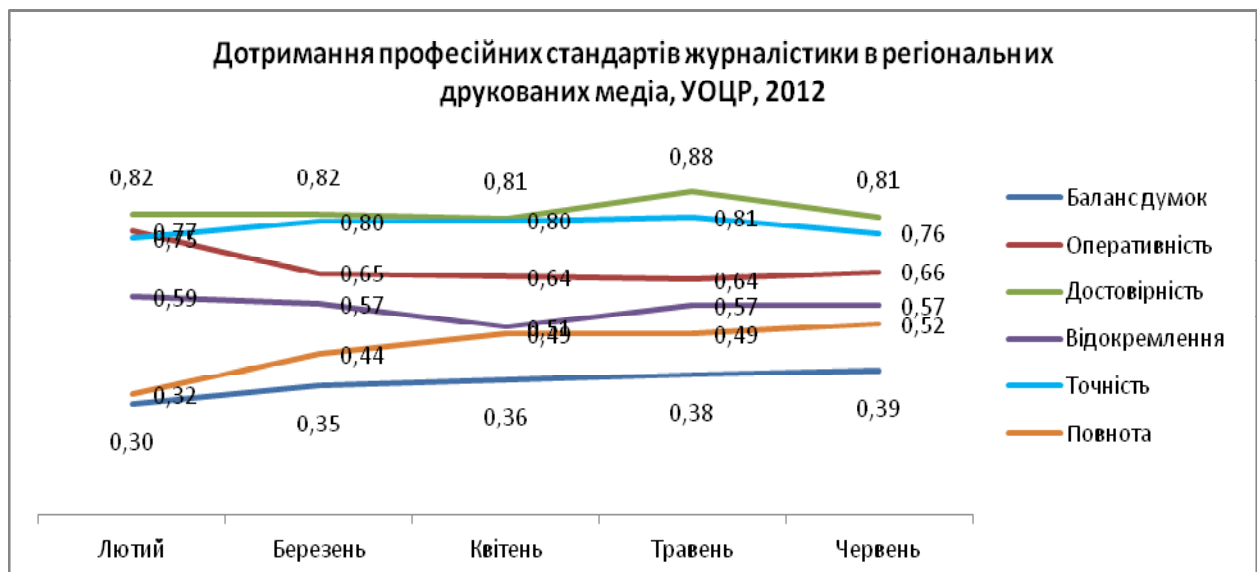
популярними для розміщення «джинси» у Сумах. Якщо у харківських друкованих виданнях кількість джинси найбільша, то в Інтернет виданнях її показник найменший. Донецьк, Львів і Крим демонструють стабільне зростання он-лайн джинси в середньому на 6-7%.

Якщо порівняти інтенсивність розміщення джинси в он-лайн та друкованих ЗМІ, можна припустити, що замовники «джинси» у Харкові, Донецьку та Сумах зробили ставку на друковані медіа, в той час, як у Львові, Криму та Вінниці замовні матеріали заповнили он-лайн нарівні з друкованими ЗМІ.

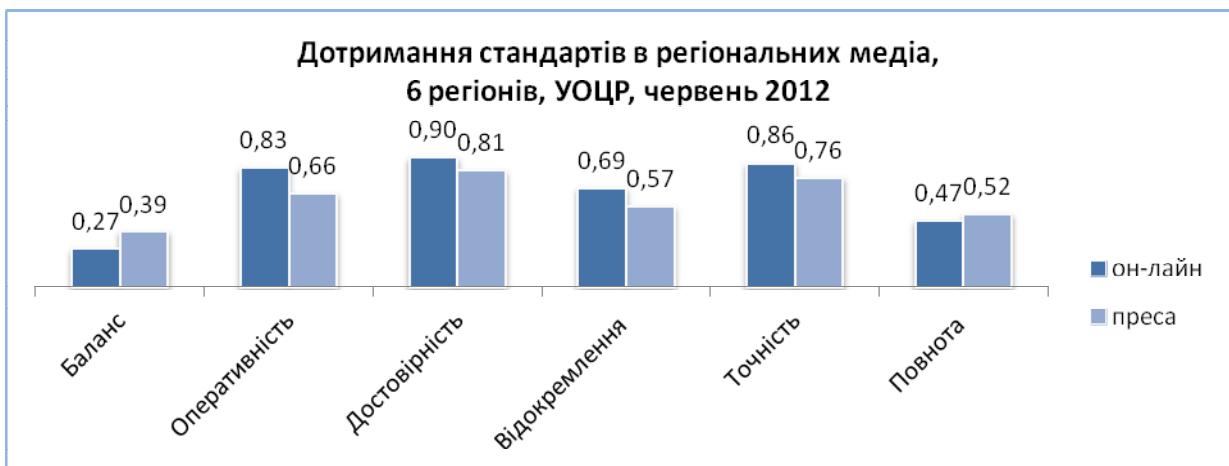
Моніторинг дотримання професійних стандартів журналістики в регіональних ЗМІ

У червні середній бал дотримання журналістських стандартів у шести регіонах становив **3,71** бал з можливих **6-ти** (у травні - 3,22). Вищі середні бали, згідно оцінок експертів, отримали медіа Львова (4,32), Криму (4,12), Сум (3,72); натомість, харківські газети знизили свої показники до 2,88 з можливих 6-ти.

На думку експертів, у всіх регіонах, де оцінювалися публікації, журналістським матеріалам у червні, як і раніше, найчастіше бракувало збалансованості думок (середній бал 0,39), повноти представлених фактів – 0,52 та відокремлення фактів від коментарів 0,57. Ті самі стандарти регулярно порушують й он-лайн журналісти.

На думку регіональних експертів місцеві медіа, як і у попередніх місяцях, у червні найкраще дотримувались стандартів достовірності (посилання на джерела) - 0,81 бала, точності - 0,76 бала та оперативності - 0,66.

Традиційно не дотримуючись балансу при висвітленні суспільно важливих подій (27% збалансованих новин), Інтернет журналісти подавали новини достовірніше (90%) дещо повніше (47%) й точніше (86%), а в 69% повідомлень відокремлювали власні думки від фактів, що є вищим показником, ніж у пресі.

Моніторинг свідчить, що журналісти он-лайн видань Донецька, Львова та Харкова користуються достовірними джерелами інформації при відборі новин, але при цьому спотворюють картину дійсності за рахунок одностороннього подання фактів й дозволяють власні коментарі та оцінки, що є порушенням критерію відокремлення фактів від коментарів. Виходячи з показників моніторингу, лише 30% он-лайн новин Донецька та Харкова подають новини збалансовано. Одностороннє висвітлення подій може бути результатом свідомої редакційної політики або низького професійного рівня журналістів.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Детальніше про ситуацію у регіонах можна дізнатися зі звітів експертів на сайті УОЦР: <http://cure.org.ua/ua/proekti/potochni-proetki/montoring-profesjnih-sta.html>

УОЦР використовує методологію моніторингу, що розроблена проектом «У-Медіа» Інтерньюз Нетворк (www.umedial.kiev.ua) спільно з Інститутом масової інформації (<http://imi.org.ua>) та неурядовою організацією «Телекритика» (www.telekritika.ua).

Стисло про методологію

Моніторинг проводиться один раз на місяць по плаваючому графіку 1-3-2-4 тиждень. Експертами здійснюється оцінка засобів масової інформації власних регіонів та перехресне оцінювання за ротаційним планом, що дає можливість об'єктивного підходу.

Критеріями для відбору засобів масової інформації були суспільно-політична значимість, що стосується інтересів та прав більшості громадян; наявність власного контенту; обсяг та склад читацької аудиторії; наклад видання або ж кількість відвідувань сайту.

Кінцева оцінка проводиться за усередненими показниками, розрахованими на базі зведених власної та перехресної оцінки кожного регіону за відповідний період.

Моніторинг дотримання журналістських стандартів відбувався за шістьма критеріями: 1.Баланс думок / точок зору ; 2.Оперативність; 3.Достовірність (посилання на джерела); 4.Відокремлення фактів від коментарів; 5.Точність; 6.Повнота представлення фактів /інф. по проблемі.

Критеріями для визначення матеріалів із ознаками замовності та цензури є наступні чинники: 1 - матеріал відстоює або просуває інтереси однієї сторони; 2 - цілком або майже ідентичний матеріал надрукований в інших ЗМІ; 3 - експертами є особи, які некомпетентні коментувати подію або процес; 4 - безпідставно акцентується увага лише на позитивних або негативних характеристиках суб'єкта; 5 - матеріал містить елементи, які сприяють реалізації товарів, робіт або послуг одного суб'єкта; 6 - «протокольні» матеріали з заходів чиновників/політиків, в яких відсутня зрозуміла суспільно-важлива новина.

Експертні групи сформовані з медіа експертів, викладачів факультетів журналістики, соціологів та працюючих журналістів по три особи в кожній регіональній групі. Робота експертів координується партнерськими організаціями УОЦР: Львівським прес-клубом, Агенцією регіонального розвитку (Донецьк), Харківським прес-клубом, Сумським та Вінницьким прес-клубами. Інформацію про експертів можна отримати на сайті Українського освітнього центру реформ: www.cure.org.ua.

Моніторинг дотримання професійних стандартів регіональними друкованими та он-лайн медіа здійснює Український освітній центр реформ за підтримки USAID, наданої через «Інтерньюз Нетворк». Метою моніторингу є підвищення рівня медіа грамотності українського суспільства, стимулювання медіа до відповідальності, дотримання журналістських стандартів та підвищення якості медіа контенту.

Для моніторингу було відібрано по 6 регіональних друкованих та два онлайн медіа у Львівській, Донецькій, Харківській, Сумській, Вінницькій областях та АПК.

Моніторинг є незалежною експертною оцінкою УОЦР. Висновки й точки зору, що були висловлені в моніторингових звітах, можуть не збігатися з точкою зору USAID чи Інтерньюз Нетворк.